ALVILS ZAUERS

SKAISTUMA TEHNOLOĢIJA

Vannu un izlietņu ražotājs *PAA* izstrādā jaunu materiālu, kura ieviešana prasīs gadu. Izpētei un produktu attīstībai uzņēmums atvēl 3–6% ieņēmumu.

Kā inovatīvāko jauno produktu Pēteris Treicis min izlietni *Claro*. Te īpašs ir novietojums virs veļas mašīnas un tehniskais risinājums – ziepju trauciņš, kas nosedz noplūdi

„Dizains ir kompromiss starp skaistumu un funkcionalitāti, starp formu, materiālu un arī ekonomisko aspektu; dizains ietver arī materiālu," ir pārliecināts vannu, izlietņu un citu santehnikas priekšmetu ražotāja SIA *PAA* vadītājs Pēteris Treicis. „Mēs nevaram pretendēt uz nebijušiem tehnoloģiskiem atklājumiem, tomēr katru tehnoloģiju pielāgojam savām vajadzībām un iespējām, līdz ar to standarta risinājumu vannu un izlietņu ražošanā ir visai maz." Vienkārša dušas paliktņa vai izlietnes radīšana ilgst pāris mēnešus, bet jaunas vannu kolekcijas izveide uzņēmumam prasīja visu pagājušo gadu. Arī pašlaik kompānija strādā, lai ieviestu jaunu materiālu ražošanā, un, pēc *PAA* vadītāja

FOTO: LETA

aplēsēm, tas prasīs aptuveni gadu. Izpētei un produktu attīstībai kompānija atvēl ap 3% no saviem ieņēmumiem, taču pērnā gada sākumā, kad uzņēmums veidoja jaunu kolekciju, tie bija aptuveni 6%. Galvenās izpētes un attīstības izmaksas saistītas ar jaunu formu izgatavošanu – dizaineru piesaistīšana, darba samaksa meistariem, izejvielas u. c.

Kā inovatīvāko jauno produktu P. Treicis min izlietni *Claro*. Te īpašs ir novietojums virs veļas mašīnas un tehniskais risinājums – ziepju trauciņš, kas nosedz noplūdi. P. Treicis min arī vannu *Verso* ar atvilknīti: „Ideja radās, jo darba uzdevums bija radīt skaistu akmens masas vannu mazām vannas istabām, kur vienmēr ir vajadzība kaut ko nolikt, noslēpt no acīm. Klienti ir priecīgi, jo tāds risinājums nav redzēts."

SADARBOJAS AR AUGSTSKOLĀM

Uzņēmuma galvenie pētnieciskās sadarbības partneri dizainā ir Latvijas Mākslas akadēmija (LMA) un Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola. *PAA* skolēniem un studentiem piedāvā prakses iespēju un piedalās LMA bakalaura un maģistra darbu izstrādē, palīdzot ar tehnisko nodrošinājumu ražotnē, konsultācijām un izejvielām. Šādas sadarbības rezultāts ir arī jau minētā izlietne *Claro*, kuras dizainu izstrādāja LMA studente Viktorija Jarema. Uzņēmumam ir ieceres sadarboties arī ar kādu starptautiski zināmu dizaineri.

Materiālu un ar to saistīto tehnoloģiju jomā uzņēmums ir sadarbojies gan ar Latvijas Universitātes Polimēru mehānikas institūtu, gan Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Polimērmateriālu institūtu. Pētniecības iestādes veikušas dušas paliktņu testēšanu, materiālu izturības un ūdens absorbcijas testus. Kopā ar RTU Polimērmateriālu institūta vadītāju Jāni Zicānu un citiem pētniekiem laboratorijā tika pētīta akrila un krāsas adhēzija jeb vielu salipšana, virsmām saskaroties. Sadarbība ar RTU bijusi sekmīga un turpinās arī pašlaik.

P. Treicis nosauc arī sadarbības problēmas – zinātnieki bieži strādājot šauri savā laukā, bet uzņēmumam būtisks ir arī ekonomiskais aspekts. Sadarboties kompleksi Latvijas zinātnes institūcijas pašlaik vēl nav gatavas.

AR TEHNOLOĢIJĀM SEKMĒS EKSPORTU

Pāris gadu laikā uzņēmuma lielākie ieguldījumi bijuši saistīti ar akmens masas produkcijas ražošanas uzlabošanu. Ieguldīti ap 80 tūkstošiem latu, un ekstrūdera – iekārtas akmens masas miksēšanai un ieliešanai – iegāde ļāvusi uzņēmumam palielināt ražošanas jaudas potenciālu līdz desmit reizēm. Līdztekus ražošanas pilnveidošanai *PAA* ieviesis tehnoloģijas ātrai un precīzai vannu formu un prototipu izgatavošanai, tādējādi produktu formu izgatavošanas ātrums palielināts vidēji četras reizes. Šis ieguldījums sekmējis arī formu izgatavošanas precizitātes rādītāju uzlabošanos.

Ieguldījums tehnoloģiju attīstībā veicinājis sadarbību arī ar pasaulē zināmiem santehnikas zīmoliem. SIA *PAA* kā apakšuzņēmējs saņēmis pasūtījumu no *Sanitec* grupas kompānijām *IDO* un *IFÖ*, kā arī franču zīmoliem *LEDA* un *ALLIA* dušas paliktņu izgatavošanai. Vēl agrāk bija līgums ar Polijas uzņēmumu *Aquaform* par dušas paliktņu sērijas *Versus* izgatavošanu. Šos pasūtījumus nebūtu bijis iespējams izpildīt bez akmens masas produktu ražošanas jaudas palielināšanas.

Pērnā gadā otrajā pusē uzņēmums eksportēja divas trešdaļas no savas produkcijas. P. Treicis prognozē, ka 2012. gadā uzņēmuma eksports varētu būt trīs ceturtdaļas no visa saražotā apjoma. *PAA* zīmola produkcija tiek eksportēta uz tuvākajām Austrumeiropas un postpadomju valstīm. Uzņēmums veicis tirgus izpēti Lietuvā, Ukrainā, Baltkrievijā, Krievijā un Polijā. 2009. gada oktobrī tika atklāts *PAA Vannu fabrikas* salons Kijevā. Aizvadītajā gadā uzņēmums sāka uzņēmējdarbību Baltkrievijas tirgū.

Zinātnieka viedoklis

Jānis Zicāns,
RTU Polimērmateriālu institūta direktors

▶ RTU Polimērmateriālu institūts sadarbojas ar Latvijas uzņēmumiem, sniedzot konsultācijas atsevišķu ražošanas tehnoloģisko problēmu risināšanā un esošo izstrādājumu īpašību uzlabošanā, kā arī alternatīvu materiālu izstrādē. Lai palīdzētu Latvijas ražotājiem, 1999. gadā dibināta RTU Polimēru materiālu pārbaužu laboratorija, kas ir Eiropas Savienības mēroga institūcija siltumizolācijas materiālu mehānisko īpašību testēšanai. Institūts un laboratorija konsultējuši faktiski visus lielākos Latvijas uzņēmumus, kas darbojas polimēru izstrādājumu ražošanas jomā, t. sk. *Evopipes*, *PAA*, *Poliurs*, *Izoterms*, *NordicPlast*, *PET Baltija*, *Baltic Polymers* u. c. Sadarbībā ar *PAA* veicām tirgus pētījumu *Daudzslāņu santehnikas izstrādājumu ražošanas tehnoloģijas uzlabošana un izpildījuma kvalitātes pilnveidošana*, kura ietvaros pētījām slāņaino santehnikas izstrādājumu adhēzijas (salipšanas) noturības uzlabošanu. Projekta laikā izstrādājām vairākas tehnoloģijas un laboratorijas metodikas, izveidojām vairākus perspektīvus praimeru jeb gruntsslāņu sastāvus, kuri tika aprobēti rūpnieciskos apstākļos, kā arī izvērtējām iegūto izstrādājumu kvalitāti atbilstoši standartiem. Darbošanās šajā projektā atklāja arī citas sadarbības iespējas, piemēram, nolietoto nepiesātināto poliesteru otrreizējo pārstrādi, kas kā santehnikas izstrādājumu ražošanas atkritumi veidojas salīdzinoši lielos apjomos.

Pēckrīzes periodā pasaulē mainījušās arī santehnikas produktu tendences, norāda P. Treicis. Ir beidzies zvaigžņu dizaineru laiks, un tiek pieprasīti funkcionāli skaidri un nesamāksloti produkti. Jaunie materiāli iet roku rokā ar tradicionālajiem, bieži tie tiek apvienoti, jaunākajiem sasniegumiem sadzīvojot ar klasiku. Ks

FOTO: NO PERSONĪGĀ ARHĪVA